

забезпечення їхньої фінансової стабільності. Головними системоутворюючими чинниками ефективного функціонування охорони здоров'я є вдосконалення організаційної системи, що забезпечує якість безкоштовної медичної допомоги громадянам України (у межах державних гарантій); достатню кількість підготовлених медичних кадрів; розвиток інфраструктури та ресурсного забезпечення охорони здоров'я на основі інноваційних підходів та стандартизації. Модернізація охорони здоров'я потребує розвитку всіх цих взаємопов'язаних між собою факторів, гармонійного розвитку системи загалом.

В умовах війни, що торкнулася всіх сторін суспільного життя, потрібно формування нових підходів до управління діяльністю закладів охорони здоров'я. Як правило, до основних антикризових заходів відносять необхідність максимально можливої економії всіх наявних ресурсів, що у охороні здоров'я є неприпустимим. Адже не можна вилікувати пацієнтів без діагностики, для чого потрібне новітнє обладнання, без лікарських засобів, при знаходженні на стаціонарному лікуванні не купувати продукти для харчування пацієнтів, необхідно утримувати штати для надання медичної допомоги тощо. Внаслідок стрімкої появи та впровадження нових технологій для охорони здоров'я характерна висока і при цьому постійно наростаюча ресурсомісткість (але ніяк не здешевлення) кожного медичного закладу та кожного спеціаліста, що цілком логічно та повністю відповідає вимогам інноваційного розвитку.

У період кризи важливо вміти своєчасно діагностувати критичні стани медичної установи. Важливо розуміти, локальну чи системну кризу ми маємо. Потрібно встановити цифрові параметри, не покладаючись на відчуття керівника. Ознаками початку у будь-якому закладі кризи є скорочення оборотного капіталу, зростання змінних витрат, зниження оборотності, зниження якості медичних послуг, зростання плинності кадрів, припинення рекламної діяльності, скорочення відділу підприємництва. В умовах кризи головне завдання будь-якого медичного закладу та будь-якого лікаря – задоволення об'єктивно зростаючих потреб у медичній допомозі у зв'язку з погіршенням стану здоров'я населення. Для вирішення цього завдання потрібно: збільшення витрат на медикаменти та витратні матеріали; збільшення витрат на підтримку у робочому стані та по можливості придбання нового обладнання; збільшення витрат на оплату праці; збільшення витрат на м'який інвентар; збільшення витрат за харчування; збільшення витрат за підготовку кадрів.

Таким чином, в умовах кризи ефективна робота закладу охорони здоров'я може бути забезпечена лише раціональним витрачанням фінансування, а не економією фінансових коштів.

Список використаних джерел:

1. Лехан В.М, Крячкова Л.В., Заярський М.І. Аналіз реформ охорони здоров'я в Україні: від здобуття незалежності до сучасності. *Україна. Здоров'я нації*. 2018. № 4 (52).
2. Монастирський Г.Л. Зарубіжні моделі реформування системи менеджменту лікувально-профілактичних установ та можливості їх адаптації в умовах національної економіки. *Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я* / кол. монографія за науковою ред. д.е.н. Шкільняка М.М., д.е.н. Желюк Т.Л. Тернопіль, Крок. 2020. С. 235-247.

Сергій КОЛОДНИЦЬКИЙ

здобувач освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент
доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Лідія КРУП'ЯК

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ РИЗИКАМИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ

Ефективність роботи організації публічної сфери значною мірою визначається ефективністю управління та її відповідністю зовнішньому середовищу. При цьому зміна умов зовнішнього середовища обумовлює зміни й у засобах управління. Відтак, об'єктивне існування ризику зумовлено ймовірністю багатьох соціальних, політичних, природних, виробничих процесів, участь у яких приймають суб'єкти соціального життя. У зв'язку із цим та через наявність певних непередбачуваних, випадкових, суб'єктивних обставин можуть відбуватися різного роду відхилення від очікуваного результату. Це свідчить про неоднозначність та ризиковість суспільного життя.

В динамічному середовищі ризик є невід'ємною складовою діяльності організації публічної сфери. Його існування вимагає від керівництва застосування певного інструментарію діагностики та нівелювання ризиків для отримання бажаних результатів адміністративної та фінансово-господарської діяльності. Відтак, важливо вчасно аналізувати причини небажаного розвитку подій, враховувати попередній негативний досвід, постійно коригувати систему

оперативних дій з позицій мінімізації ризиків. Тому важливу роль в адміністративному менеджменті відводять системі управління ризиками або ризик-менеджменту, завданнями якого є визначення допустимого рівня ризику, прогнозування імовірності настання ризикових подій та своєчасній нейтралізації їх негативних наслідків.

Соціальні ризики – це явища чи події, що виникають у соціальній сфері життєдіяльності людства, ймовірно чи передбачене настання яких призведе чи може призвести до негативних наслідків [1]. Система соціальних ризиків, як й інших ризиків, не є сталою. Вона динамічно змінюється залежно від розвитку держави та проголошених нею цінностей [2].

Ми вважаємо, що діяльність по управлінню соціальними ризиками має бути системною та пов'язаною із результатами діяльності організації публічної сфери, її репутацією, має викликати довіру до нього різних груп впливу.

Існування соціального ризику в організації публічної сфери веде за собою втрату доходу та спричиняє необхідність матеріальної підтримки для задоволення мінімальних потреб працівників. Враховуючи незадовільні наслідки існуючої компенсаційної політики захисту працюючих, необхідно спрямовувати економічні ресурси організації публічної сфери саме на недопущення випадків ризику, прозорість організації умов праці, виробничих небезпек, соціальну захищеність працівників. Тому виникає необхідність в управлінні соціальними ризиками з метою компенсації шкоди постраждалим, зниження та попередження їх настання.

Сучасні реалії України свідчать про вагомні ризики, які пов'язані з воєнними діями в державі. В умовах воєнного стану ці ризики проявляються у низці негативних тенденцій:

- у суттєвому погіршенні економічної ситуації внаслідок кризи, що негативно позначилося на зайнятості та доходах населення;
- у значних втратах державного бюджету внаслідок зниження обсягів виробництва, втрати територій і підприємств внаслідок воєнної агресії, значних витратах на ведення війни;
- зростанні житлово-комунальних тарифів, що є для населення надзвичайно болючим та суперечливим процесом;
- збільшенні категорії бідних верств населення – вимушених переселенців із захоплених територій та із зони бойових дій, які втратили житло та майно, що було

знищене чи пошкоджене внаслідок бойових дій, або залишене на окупованій території. Багато з них не мають роботи, вимушені орендувати житло та жити за попередні заощадження, які вичерпуються. Більшість вимушених переселенців раптово перемістилась із категорії цілком забезпечених громадян в бідну категорію. Далеко не всі можуть адаптуватися в нових умовах життєдіяльності.

Такі соціальні ризики і деформації як зростання бідності та майнової диференціації населення, звуження доступу до медичних і освітніх послуг, збільшення комунальних тарифів, посилення незадоволеності та протестних настроїв становлять загрозу політичній та національній безпеці держави.

В умовах війни організації публічної сфери, незважаючи на безпекові ризики, продовжують працювати. Їхня робота є основою економічної стабільності України і як ніколи важлива. Проте праця під час воєнного стану пов'язана з великою кількістю нових, в тому числі смертельно небезпечних, ризиків. Україна несе великі втрати в цій війні і вони збільшуються також внаслідок загибелі працівників на робочих місцях.

Так, наприклад, ризиками для територіальних громад через значну міграцію населення є;

- втрати місцевих бюджетів;
- втрати робочої сили в регіонах де ведуться активні бойові дії;
- надлишок робочої сили в регіонах, куди прибула значна кількість внутрішньо переміщених осіб;
- проблеми забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб;
- ризики забезпечення громадського порядку та громадської безпеки;
- навантаження на медичну сферу;
- переміщення вразливих верств населення;
- переміщення значної кількості дітей потребує організації якісного навчального процесу та адаптації дітей.

З метою зниження ризиків загибелі та травмування працівників внаслідок бойових дій Державна служба України з питань праці спільно з іншими заінтересованими органами, соціальними партнерами та органами місцевого самоврядування проводять активну інформаційно-роз'яснювальну роботу серед роботодавців та працівників щодо вимог законодавства з питань охорони праці в умовах воєнного стану та навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях для збереження життя і здоров'я під час виконання своїх трудових обов'язків.

Сучасні реалії в діяльності організацій публічної сфери свідчать про те, що управління соціальними ризиками полягає у застосуванні процедур (механізмів), що збігаються з відповідними процедурами зниження ризиків та пом'якшення наслідків війни. Відтак, заходи захисту доцільно здійснювати по двох основних напрямках: превентивні заходи щодо зниження ризиків; пом'якшення наслідків надзвичайних ситуацій, за допомогою завчасно підготовлених засобів.

До превентивних, тобто попереджуючих, заходів щодо зниження величини шкоди можна віднести: створення систем оповіщення щодо надзвичайних ситуацій для персоналу та для населення; застосування різних технічних засобів, для обмеження дії вражаючих чинників – системи гасіння пожеж, аварійної вентиляції, загороджувальні пристрої, які запобігають поширенню вогню чи вибухової хвилі; підготовка засобів та заходів для захисту людей; організація оперативного медичного забезпечення.

До заходів пом'якшення (ліквідації) наслідків надзвичайних ситуацій відносяться: екстрене реагування, тобто заходи з локалізації надзвичайної ситуації; аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи; відновлювальні роботи; реабілітаційні заходи та відшкодування збитку.

Таким чином, з врахуванням впливу на соціальний ризик різних чинників: видів небезпечних явищ, їх сили, частоти, взаємного розташування джерел небезпеки та об'єктів впливу, захищеності (вразливості) об'єктів по відношенню до вражаючих факторів небезпечних явищ, а також витрат на реалізацію заходів щодо зменшення негативного впливу окремих факторів, доцільно обґрунтовувати раціональні заходи, які дозволяють знизити ризики до мінімального рівня в межах ресурсних обмежень.

Список використаних джерел:

1. Березіна С.Б. Соціальні ризики – сучасна проблема людства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. №5(17). С. 165-172.
2. Горобець А.С. Безробіття як вид соціального ризику. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 40. Том 1, 2016. С.102-105.

Оксана МОРОЗОВА

здобувачка освітньо-професійної програми

«Державна служба», ЗУНУ

Науковий керівник - д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Алла ВАСІНА

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Забезпечення соціального розвитку територіальної громади повністю знаходиться в компетенції місцевого самоврядування й передбачає налагодження взаємодії його органу з громадськістю. Це впливає з Конституції України (ст. 5), якою закріплено, що: «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування» [1]. А відтак, залучення громадян до вирішення завдань соціального розвитку територіальної громади на засадах партнерської взаємодії закладає підґрунтя досягнення соціальної ефективності й підвищення соціальної відповідальності.

Значення налагодження взаємодії органу місцевого самоврядування з громадськістю щодо забезпечення соціального розвитку територіальної громади полягає в таких моментах:

- підвищенні гарантій, що законодавчі вимоги та запити громадян стосовно розвитку соціальної сфери будуть виконані;
- підтриманні та легітимізації напрямів розміщення коштів місцевого бюджету;
- забезпеченні нових підходів та рішень у складних питаннях, встановленні пріоритетів політики органів місцевого самоврядування;
- забезпеченні відповідність рішень, ухвалених органами місцевого самоврядування, потребам жителів територіальної громади;
- пропонуванні депутатам місцевих рад найприйнятніших способів забезпечення публічності процесу ухвалення рішень;
- створенні підґрунтя для залучення громадян до ухвалення найважливіших рішень щодо соціального розвитку як норми діяльності, а не винятку;
- забезпеченні керованості та узгодженості дій всіх підрозділів органу місцевого самоврядування щодо методів, які можна використовувати для забезпечення потреб громадян в інформації;